

SVENSKA JOURNALLEN

MEMLEMS- OCH ORGANISATIONSTIDNING FÖR LÄKARMISSIONEN

**HANS FOTAR
HELST BISTÅND**
Så orkar Journalens
fotograf se all nöd

**ROSA, 70, LÄR
ANDRA LÄSA**
"Det handlar om
att överleva"

**TVINGAD ATT
SÄLJA SEX**
Mamma sålde
sin dotter

**VÄNLIGA
VECKAN**
Så blir du extra snäll

VIMMEL MAMMIAN

EFTER MÖTET MED GATUBARNEN VILL
LOTTA BERG GRAY RÄDDA HELA VÄRLDEN

Välgörenhetskonserter

Peter Lundblad

Mats Backlund

Tillsammans med hundratals körsångare

Att förlora sina föräldrar är nog den värsta tragedi ett barn kan råka ut för. Frågorna blir många: Var ska jag bo? Hur får jag mat? Vem bryr sig om mig?

Läkarmissionen har arbetat med att hjälpa utsatta barn i över 50 år. Förr var det vanligt med barnhem. Men med åren har insikten växt fram att det bästa för ett barn är att få växa upp i en familj.

Sånger För Livet är en konsertserie som vill hjälpa övergivna barn att få en trygg uppväxt. Biljettpriset är 170 kr och allt överskott går till Läkarmissionens Skyddsängelarbetet.

Växjö 15 mars kl. 16.00
Växjö Domkyrka

Norrköping 16 mars kl. 17.00
St. Johannes kyrka

Biljetter säljs via ticnet.se 077-170 70 70 samt i respektive konsertlokal 2 timmar före konserten.

Läkarmissionen
Sånger För Livet

Lotta Berg Gray

”Jag kan inte tänka mig något värre än att ett barn på sju-åtta år måste leva oskyddat på gatan. De har fastnat på näthinnan.”

4

FOTO:HÅKAN FLANK

februari 2014

10 Vänliga Veckan tillbaka

Svenska Journalens grundare Harry Lindquists gamla dröm om ”sju lyckliga dagar som kan bli flera” tas i bruk igen. Vänliga veckan har legat i träda sedan 1999 men uppstår igen och nu är det vecka 7 som gäller.

14 Såld av sin mamma

Diana såldes som sexslav av sin mamma. Bitter och deprimerad återvände hon till Moldavien efter att turkisk polis sprängt bordellen. Nu har hon hittat glädjen, tack vare International Organization for Migration Moldavien, som stöds av Läkarmissionen.

20 Bilder som berör

I tjugo år har Hans-Jörgen Ramstedt fotograferat för Svenska Journalens räkning. ”Jag gillar människor”, säger han.

24 Hon lär andra att läsa

Rosa Perez, 70, är bara en av många eldsjälur som Läkarmissionen samarbetar med. Hon älskar att lära Ngebe Buglé-folket att läsa och skriva.

14

FOTO: NICHILAS HALLBERG

20

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

FOTO: JÖRGEN ULVSGÅRD

24

JOURNALEN

ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning

DIREKTOR: Johan Lilja

ANSVARIG UTGIVARE: Conny Sjöberg

INFORMATION:

Eva Nordenstam von Delwig

BISTÅNDSPROJEKT: Ove Gustafsson

MEDLEMS- OCH GIVARSERVICE:

info@lakarmissionen.se

POSTADRESS: Läkarmissionen,

162 88 Vällingby

TELEFON: 08-620 02 00 växel

HEMSIDA: www.lakarmissionen.se,

www.webaidshop.se

PRODUKTION: Swedmedia

REDAKTÖR: Kerstin Doyle

REDIGERING: Peter Wickberg

KARTOR: Ola Gustafsson

OMSLAGSFOTO: Håkan Flank

POSTADRESS: Swedmedia/Svenska

Journalen, 105 36 Stockholm

E-POSTADRESS:

svenskajournalen@swedmedia.se

TELEFON: 08-619 24 00

ANNONSER: Display i Umeå

ANNONSBOKNING:

gunilla.johansson@display-umea.se

POSTADRESS:

Display/Svenska Journalen,

Box 3042, 903 02 Umeå

TELEFON: 090-71 15 18

TRYCKERI: V-TAB, Vimmerby

GÅVOR TILL LÄKARMISSIONEN
PÅ PLUSGIRO 90 00 21-7

Hjälpen gör skillnad i världen

När tyfonen Haiyan drabbade Filippinerna rapporterades det dagligen i tv och tidningar. Hundratusentals människor hade blivit hemlösa och förlorat allt de ägde. Och tusentals hade dött. Tack och lov är det många som vill hjälpa till vid katastrofer och det märktes på Läkarmissionen att pengar strömmade in och det är fantastiskt! Medierna är dock bara på plats en kort tid, men även om Filippinerna har sjunkit undan i nyhetsrapporteringen så är verkligheten kvar. De som drabbats av tyfonen har tvingats starta ett nytt år med mycket sämre förutsättningar än någon kunde tro för ett år sen. Läkarmissionen är med i ett arbete för att hjälpa familjer att bygga upp raserade hus. Tack till dig

som har varit med och bidragit till detta!

Men mycket annat görs också, långt från vad som för tillfället är aktuellt i medierna. I det här numret skriver vi förutom Filippinerna om anti trafficking-arbete i Moldavien, alfabetisering i svårtillgängliga trakter i Panama, hjälp till gatubarn och fattiga familjer i Rwanda, barnslaveri i Etiopien bland mycket annat. Det går inte att gradera vad som är viktigast, bäst eller sämst. Det är storslaget att så mycket gott kan göras. Det hade inte varit möjligt utan Läkarmissionens alla givare. Ett stort TACK till dig!

Eva Nordenstam
von Delwig
Informationsansvarig på Läkarmissionen

Lotta Berg Gray

Ålder: 46 år.

Familj: Gift med Threst, sonen Lennox, 8 år.

Bor: I Stureby i ett hus från förra sekelskiftet som maken – hantverkaren – har renoverat och byggt till.

Gör: Arbetar på Se&Hör som vimmelreporter och har en egen blogg där läsarna bl a fått följa henne under de fem år då hon kämpat med sin allvarliga cancerdiagnos.

Aktuell: Har nyligen varit i Burundi och Rwanda och skrivit om Läkarmissionens projekt på sin blogg. Det skulle jag aldrig ha på mig på ett mingelparty: För kort kjol.

Favoritsällskap på vimmelfesten: Jan Eliasson. Vill fråga hur han ser på den korrupta världen i allmänhet och fattigdomen i synnerhet. Förstår över några glas iskall, dyr men gratis champagne.

“Jag kan inte bara titta på”

Vimmelreportern Lotta Berg Gray mötte gatubarn i Burundi och Rwanda

Drabbad. Fullständigt knockad av nöden i världen. Vimmelmamman – Lotta Gray – tittade på nyheterna hemma i tv-soffan när insikten slår henne, med full kraft. Små barn lever på gatan, tvingas ut i krig, saknar mat och trygghet.

TEXT: MAJKEN ÖST-SÖDERLUND FOTO: HÅKAN FLANK

SJÄLVKLART KÄNDE LOTTA Gray till att det fanns krig, nöd och fattigdom i världen. Men det här var något annat än kunskap. Det var en stark känsla. För ett ögonblick saknade Lotta alla skyddsmekanismer. När hon såg bilder av flyktingar, av svältande och föräldralösa barn blev budskapet som ett piskrapp och gick rakt in i hennes medvetande. Sedan dess har hon stundtals haft svårt att sova och framförallt svårt att sluta tänka på barn som lider. De som är skyddslösa, fattiga och föräldralösa. De finns där i hennes huvud. Alltid. Det är som en förälskelse, något som inte

Lotta Berg Gray

“Hade jag inte haft barn hade jag åkt till Kigali omedelbart.”

går att komma ifrån, en kraft som är starkare än förnuftet och de rationella tankarna.

– Hade jag inte haft barn hade jag åkt till Kigali omedelbart. Men nu går inte det, jag har en åttaårig son. Om jag ska försöka beskriva känslan är den som ett öppet sår som bara kliar och kliar.

Lotta kallas vimmelmamman för att

hon jobbar på Se&Hör, en veckotidning som finns där kändisar finns. Men det är inte som kändisjournalist hon gjort sig känd, på den tiden hon bara skrev om sitt jobb hade hennes blogg cirka 30 läsare om dagen.

FÖR SNART SEX

ÅR sedan i maj 2008, ungefär samtidigt som hon gifte sig, fick hon besked att hennes långvariga magbesvär berodde på tjocktarmscancer. Hon hade med all sannolikhet haft cancer redan i tre år, hon hade bara inte vetat om det. Läkarna tror nu att hon fick cancer i samband med sin graviditet. Det är mycket ovanligt. Tjocktarmscancer drabbar oftast äldre personer. När

Rwanda

Lotta fick sin diagnos fanns bara en sak att göra: Operera bort 80 cm av tarmen, ta bort 48 lymfkörtlar ur magen och hoppas att cancer inte hade spridit sig till levern. Det hade den, men läkarna upptäckte det inte. Hon fick cytostatikabehandling för att det fanns cancerceller i en enda av de bortopererade lymfkörtlarna, men den kraftfulla medicineringen bet inte på tumören som sakta växte i levern. Det var först ett år senare, 2009, som läkarna efter nya röntgenomgångar kunde konstatera att det fanns en tumör i levern. Den måste omedelbart bort. Ny operation. Ny oro.

- DET VAR EN tuff sjukdom och en tuff medicinering. Min chans att överleva var femtio procent. Jag kunde bara inte dö. Jag hade en son på tre år.

Lotta valde att kämpa i offentlig-

heten. Hon la ut allt på sin blogg och Aftonbladets reporter besökte henne på sjukhuset och gjorde intervju. Läsarna älskade det hon gjorde. De trettio följarna blev 11 000 om dagen då hon började skriva om sin kamp mot sjukdomen.

Många visade sin medkänsla med den tappra mamman som kämpade för sin son och mot sin sjukdom. Andra hittade en samtalspartner, en möjlighet att få vädra sin egen ångest och oro.

Idag är Lotta friskförklarad. Det har gått fem år sedan diagnosen. Men hon har fortfarande större risk än andra att få cancer, på magen går ärren kors och

Burundi

tvärs. Levern har repat sig efter operationen, den har en sällsam förmåga att växa ut igen, men tarmen är förkortad. Hon kan leva som vanligt, men i tanken vet hon. Livet är en gåva. Hon har fått ta emot den två gånger. Att de resterande dagarna har en mening är hon helt övertygad om, den tanken är lika stark som känslan av att hon vill lindra nöden i världen.

MÅNGA HAR SAGT till henne att hon överlevde för att hon skulle sprida kunskap om cancer, berätta om hur det är att leva med sjukdomen och hur det är att vara anhörig.

Själv är hon nu helt övertygad om att hon också har en annan uppgift. Hon vill berätta om nöden i världen och hur den går att lindra. Frågan är stor och komplex. Det är svårt att få någon som verkligen lyssnar. Det är

så lätt att bli blasé. Hon möts ofta av samma attityd nu, som när hon ville avmaska hotellkatterna på semesterön Koh Samui. Apotekarna bara skakade på huvudet, det fanns inga avmask-

Lotta Berg Gray

“Min chans att överleva var femtio procent. Jag kunde bara inte dö. Jag hade en son på tre år.”

ningsmedel för katter. Det skulle bara vara så, katter var dömda att ha mask. Det gick inte att förändra.

Samma ödestro märkte hon när hon nyss åkte med Läkarmissionen till Rwanda och Burundi. De vuxna hade inte alls samma skuld- och skamkultur som i Sverige. De klandrade inte sig själva och försökte inte desperat kämpa för att få det bättre. De väntade

på hjälp utifrån. De insåg att det var strukturen, systemet, ödet som gjort dem fattiga och skyddslösa.

LOTTA HADE LÄNGTAT efter att verkligen se hur gatubarnen hade det, samtidigt som hon hade fasat för det. Om hon knappt kunde sova på nätterna i Sverige, hemma i sin sköna säng i sin nyrenoverade villa, hur skulle hon då kunna sova i Bujumbura med 6 000 gatubarn rakt nedanför fönstret?

– Jag hade verkligen svårt att sova. Jag ville gå ut på natten, se med egna ögon hur barnen hade det, föreställa mig hur det var att sova under bar himmel med bara en kartongbit över sig. Men jag insåg att det inte var någon bra idé.

– Jag kan inte tänka mig något värre än att ett barn på sju-åtta år

måste leva oskyddat på gatan. De har fastnat på näthinnan, de där späda små ryggtavlorna som försvann under en kartongbit, under en bro. Men jag såg något annat också. De hade varandra. De hade en tro.

DET SOM VERKLIGEN gav Lotta hopp var att besöka Läkarmissionens projekt både i Rwanda och i Burundi. Nu har hon motargument när hon möter argument som: "Det är ingen idé att ge, pengarna kommer ändå inte fram." Hon har sett med egna ögon hur kvinnor får lån för att kunna utveckla egna företag i Bujumbura och hur barn i Kigali får ett hem, mat, skolgång och en yrkesutbildning.

Fast egentligen är det inte att ge pengar och stödja verksamhet som Lotta vill. Hon vill vara där, dela ut mat, krama barnen, bygga hus och

Lotta Berg Gray

"Nu vet jag att verkligheten nästan är värre än jag föreställt mig. Fattigdomen är enorm."

allra, allra helst skapa fred, utjämna orättvisorna, rädda världen helt enkelt.

– Ingen kan rädda alla. Jag har försökt analysera min känsla, varför vill jag så gärna vara där och jobba praktiskt? Är det bara en egoistisk känsla? Jag lindrar min nöd, inte världens nöd.

Lotta har insett, om än motvilligt, att hennes plats är på Se&Hör, där hon jobbat i elva år. Hon älskar sitt jobb även om hon ibland kan vämjäs då hon ser dignande delikatessbord, enorma blomsteruppsättningar och dyrbara champagner som ingen orkar

eller hinna avnjuta. Då blir bilderna i huvudet på hungrande, bedjande ögon extra starka.

– **IBLAND GÅR JAG** ut på lunchen och sätter in pengar till något projekt, fast det ger ingen lindring alls till det där kliande såret.

– Men jag är glad att jag kunde åka till Rwanda och Burundi. Jag visste ju inte hur jag skulle reagera. Nu vet jag att verkligheten nästan är värre än jag föreställt mig. Fattigdomen är enorm. Men det finns också hopp, i gemenskapen, i tron, i Läkarmissionens arbete. ■

Fotnot: På sin blogg <http://www.alltforforaldrar.se/vimmelmamman/> kan du läsa hur Lotta Gray själv beskriver och sammanfattar sin resa med Läkarmissionen.

Glada miner när svenska julklappar anlände till Bukarest

■ De här barnen träffade jag i december. De bor i källaren i ett annars tomt och nedgången hus i Bukarest, Rumänien. Familjerna har knappt något, och kläder får de från olika organisationer. Barnen blev så uppspelta av paketen att vi hade lite svårt att fota dem. Barnen får inga julklappar i vanliga fall och därför blev utdelningen från Läkarmissionens Aktion Julklappen extra spännande. Jul firar familjerna på det sätt de kan. Alexandra som finns bakom det röda paketet berättade att hon gillar att klä granen. För en gran har de hemma ibland. De här barnen hör till de allra fattigaste som får paket tack vare Aktion Julklappen.

Vänliga Veckan återuppstår

Vänliga Veckan startade 1946, strax efter andra världskriget i en helt annan tid än nu. Detta var året när Sverige blev medlem i FN och radioprogrammet "Frukostklubben" sändes för första gången.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG

VANLIGA YRKEN FÖR kvinnor var mjölkerskor och hembiträden. Sveriges riksdag beslutade om gratis skollunch och ute i världen pågick Nürnberggrättegångarna.

Men vissa saker verkar ha varit sig lika. Grunden till Vänliga Veckan var en trafikräknare som berättade att under de sex timmar som hans pass varade hade han sett 12 människor som log, 15 som såg nöjda ut medan däremot 8 569 såg ut som de var på väg till en begravning. Harry Lindquist, som var ansvarig utgivare till den tidning som sedan blev Svenska Journalen, ville göra något för att förändra detta. Han önskade "sju lyckliga dagar som kan bli flera".

Vänlighet i trafiken, på arbetet och i hemmet var ledorden. Statusen på Vänliga Veckan varierade, beroende på tidsandan. Det var Svenska Journalen som drev Vänliga Veckan och också instiftade priset Årets Vänligaste Svensk. Svenska Journalen är i dag Läkarmissionens organisationstidning som förmedlar information om dess verksamhet och projekt.

DOCK LADES Vänliga Veckan ner 1999. Då låg den låg på hösten i november, samtidigt som Halloween som då gjorde sitt stora intåg i Sverige.

– Vänliga Veckan har legat i träda men känns nu mogen att väcka till liv, jag tycker att det är ett fantastiskt arv och en möjlighet att vara ett ljus i mörkret, säger Johan Lilja, direktor för Läkarmissionen.

Därför låter Läkarmissionen Vänliga Veckan återuppstå. Dock byts höstveckan mot februari och vecka 7.

– Vänlighet är kopplat till generositet. Att ge utan att förvänta sig något tillbaka. Det kan vara att le mot någon på bussen men också tänka på dem som inte har det lika bra som man har det själv.

MEN ÄVEN OM vänlighet och generositet hör ihop vill inte Läkarmissionen se detta som en insamlingskampanj för den egna verksamheten.

– Man kan ge till en hjälporganisation som Läkarmissionen eller någon annan organisation. Vi vill också lyfta second hand-verksamheten. Som en vänlig gest kan man passa på att lämna kläder och andra textilier till en second hand-butik som finns nära. Det

finns många sätt att vara vänlig på, och det bästa är att alla kan vara med, säger Johan Lilja. ■

Johan Lilja

"Det kan vara att le mot någon på bussen men också tänka på dem som inte har det lika bra som man har det själv."

Skicka ett vykort!

Vänliga tips:

Årets klädinlämnardag!

■ Lördagen 15 februari utnämner vi härmed till Årets Klädinlämnardag. Det är en perfekt dag att söka upp en second hand-butik där du bor och lämna in kläder och andra ting. Kläderna kommer till användning igen och blir del av en positiv kedja, både för människan och miljön.

Skicka e-vykort!

■ Passa på och göra det där som aldrig blir av. Skicka ett e-vykort till någon du uppskattar och bidra samtidigt med 20 kr till Läkarmissionens arbete. Se lakarmissionen.se

Håll ögonen på sociala medier!

■ Skicka en vänlig hälsning på Facebook och bidra samtidigt med 20 kronor. Extra viktigt med vänlighet på sociala medier när näthatet har blivit något som många människor tvingas leva med.

Harrys gamla sanningar!

■ "Det är inte många i vårt land som lider verklig brist på mat och värme, men tusentals av oss bär på en ständigt tärande hunger i sitt inre efter det väsentligaste i livet: En smula vänlighet, uppskattning, glädje och värme," skriver Vänliga Veckans grundare Harry Lindquist år 1947. Och vi får stämma in så här 67 år senare och uppmana till spridning av det positiva.

Hör av dig!

■ Har du goda idéer på hur man kan vara vänlig, mejla eva.nordenstam@lakarmis-sionen.se eller skriv till: Eva Nordenstam, Läkarmissionen, Siktgatan 8, 162 88 Vällingby.

Svårt att tillhöra en annan etnicitet

Vi står på gatan utanför det lite slitna huset i Sankt Petersburg, min fotograf och jag. Vi har kommit hit, till Barnhem nr 13, för att följa ett svenskt par som länge väntat på att få bli föräldrar till ett ryskt syskonpar. Medan vi väntar på att de de blivande föräldrarna ska dyka upp får jag se något jag sent skall glömma: En bil stannar upp framför entrén. En ung kvinna kliver ut ur baksätet med ett bylte i famnen. Hon går fram till en lucka intill entrén och jag hör henne säga något jag inte förstår. Luckan öppnas och hon lämnar in byltet mycket snabbt och försvinner in i bilen igen. Jag förstår att ett nyfött litet barn har lämnats in på Barnhem nr 13, ett barn med en minst sagt oviss framtid.

Så kommer då det svenska paret som vi följer på deras adoptionsresa.

Mannen som snart skall bli pappa ser samlad ut. Kvinnan med blossande kinder. Nu är ögonblicket inne de väntat så länge på.

Min fotograf och jag följer efter paret in i barnhemmet och den halvtimme som går innan dörrarna öppnas och de får se barnen för första gången känns som en evighet.

Två små uppklädda barn, två och fyra år, står hand i hand och ser frågande på de okända människor som kommit för att hämta dem. Kvinnan böjer sig ner på huk och söker kontakt. När fyraåringen säger "Mamma" brister allt. Tårarna flödar.

JAG TÄNKER PÅ dessa dagar i Sankt Petersburg och allt som följde därefter när jag läser om Vladimir Putins alltmer människofientliga politik, i synnerhet när det gäller adoptioner.

För att förhindra att ryska barn adopteras av homosexuella föräldrar stoppas alla adoptioner till Sverige, heter det. Sverige där samkönade äktenskap är tillåtna.

Det är lätt att föreställa sig den sorg svenska par känner, par som länge förberett sig för att ta emot ryska barn i sitt hem och börja ett nytt liv – som föräldrar.

Ett tiotal par har kommit så långt i adoptionsprocessen att de fått se sina blivande barn på bild och fått ta del av deras bakgrund.

Genom åren har jag kommit att möta många adopterade barn i Sverige.

Jag har sett dem växa upp i den nya miljön och jag har i många fall fått lyssna till deras funderingar kring ursprung och uppväxt. Vad hade blivit av mig om jag blivit kvar på barnhemmet?

Det är inte lätt att bära på en annan etnicitet än föräldrarna, det kan t.o.m vara riktigt problematiskt, men jag är övertygad om att den längtan efter barn som de föräldrar har känt som adopterat barn från andra länder ändå bildar en säker grund för ett bättre liv. Både för barnen och föräldrarna.

FÖR NÅGRA ÅR sen följde jag med en adopterad flicka till Afrika som ville tillbaka till sina rötter. I vuxen ålder hade hon antagit ett afrikanskt namn och övergett sitt svensk klingande förnamn. I vimlet på den stökiga gatan i den afrikanska storstaden smälte hon in, men så snart någon tilltalade henne på ett främmande språk påminde hon om sin dubbla identitet. Nu är hon tillbaka i Sverige – men sitt afrikanska namn har hon behållit.

Ett tiotal svenska familjer hotas av att få sina drömmar krossade av Vladimir Putins homofobiska inställning. Kanske finns det ändå en liten öppning. Utrikesminister Carl Bildt har uttryckt medkänsla med dem som väntar på att få hem sina barn – och kanske kan svensk diplomati vara behjälplig i detta fall.

Att bli förälder är ingen mänsklig rättighet, men jag kan vara stolt över att Sverige är ett land där såväl samkönade par som ensamstående mammor kan få bli adoptivföräldrar.

En ensam mamma jag känner fick kämpa i nästan fyra år för att få adoptera. Nu har hon fått ett nytt liv sedan snart två år tillbaka. Det nya livet stavs Zoe Rose Janita Häggkvist. Mamma heter Carola. Putin skulle bli imponerad om han fick träffa mor och dotter.

Annika Hagström

Journalist, programledare och författare. Hon har varit gästprofessor vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, JMG, i Göteborg.

På den här ytan kan **DU** nå ut med ditt budskap!

Kontakta

Jessy Fastevik
jessy.fastevik@display-umea.se
Tel 090-711 509

DISPLAY

Välj vilka ämnen du vill studera och bygg din bibelskola!

Sedan tar Vingården dig med på utgrävningar i Bibeln. Du kommer att upptäcka att Bibeln blir mer levande än någon annan bok. Du läser hemma eller i en cirkel, du tänker självständigt och får obegränsad lärarhjälp. Be oss om broschyr eller se vidare vår websida!

Lärare: Madeleine och Peter Wallgren

Vingården. Ordertel 0435 - 35705 www.vingarden.org

Vi har också böcker och undervisning på CD/video. Begär broschyr eller se web!

mäklarringen

maklarringen.se/litebättre

346 726 tack!

Lika många kronor har vi samlat in under 2013 till Läkarmissionens arbete i Moçambique.

När vi sålt din bostad skänker vi pengar, i ditt namn, som bland annat går till uppbyggnaden av ett nytt center för utsatta barn. Insamlingen fortsätter under hela 2014.

Du hjälper andra, när vi hjälper dig.

Läkarmissionen

SÅLD SOM SEXSLAV

Mamman tvingade Diana till prostitution

I Europas fattigaste land Moldavien drömmer de allra flesta unga om att flytta utomlands. Flera av dem gör det också i jakt på ett bättre liv, men riskerna att luras till slavkontrakt eller in i prostitution är stora. Läkarmissionen stöder en organisation som kämpar mot människohandeln – och hjälper offren att hitta tillbaka till livet igen.

TEXT: JOHANNA KRATZ
FOTO: NICHLAS HALLBERG

DIANA MÖTER UPP på parkeringen utanför lägenhetshuset där hon bor, och hälsar glatt. Hennes röda kalufs och kläder i samma färg lyser tydligt mot den gråbruna miljön utomhus. Hon bor i utbrytarrepubliken Transnistrien, den alla fattigaste delen av Moldavien. Tillsammans med sin man och fyraåriga dotter Julia ser hon

ut att leva ett någorlunda tryggt liv i dag – kontrasten mot det ofattbara som hände för sex år sedan är svår att greppa.

– Mamma föreslog att jag skulle resa till Ryssland och studera. Jag ville inte men hon ordnade med mina dokument i all fall. Sedan tog hon mig till en kvinna, och hotade med att kvinnan kunde döda mig om jag inte åkte.

Diana berättar sakligt. Hon var 19 år när det hände. Kvinnan tog henne med på ett flyg till Turkiet och Diana befann sig snart med flera andra flickor i en lägenhet. Hon blev bestulen på sitt pass och inläst i ett rum. Sedan tvingades hon prostituera sig mot sin vilja. Diana har svårt att i ord beskriva sin rädsla och avsky, hon blir tyst en stund men fortsätter:

– Jag var väldigt rädd, och väldigt arg, speciellt under den första dagen. Jag försökte komma på olika sätt att rymma och två gånger försökte jag ta mitt liv.

Inga av rymningsförsöken lyckades och kvinnan kom och hämtade Diana kväll efter kväll. Till slut lyckades en av tjejerna fly och varnade polisen som stormade lägenheten. Några av tjejerna som Diana tror var där mer frivilligt försökte gömma undan Diana på balkongen. Lyckligtvis upptäcktes de alla.

Diana fick bra hjälp av myndigheterna att så småningom ta sig tillbaka till Moldavien. Väl hemma möttes hon av IOM, International Organization for Migration Moldavien som Läkarmissionen stöder. Hon fick vård på IOM:s akutcenter i huvudstaden Chisinau.

SITT LIV I DAG, menar Diana, har hon att tacka IOM:s förlängda arm, frivilligorganisationen Jenskie Initsiativ, för. Tillbaka i Transnistrien hjälpte de henne med praktiska saker som mat och husrum men framförallt gediget psykologiskt stöd.

– Jag var väldigt deprimerad och

För bara några år sedan trodde Diana det skulle vara omöjligt för henne att ha ett förhållande igen. Fyra år senare har hon en egen liten familj.

hade ingen livsglädje kvar. Men så småningom fick jag hjälp att hitta positiva saker i livet, säger hon.

Organisationen Jenskje Initiativ startades av Natalia Savcinas. Hon arbetade på IOM:s hotline i Transnistrien, en jourtelefon personer i en utsatt situation kan ringa för att få stöd och hjälp. Efter en tid ville Natalia göra ännu mer.

– Tjejerna har ju ingenting när de återvänder. Inget hopp, ingen tro, ingen ork. Allt har rövats bort från dem. Får man ingen bra hjälp är risken stor att man blir offer igen eftersom man varken har självförtroende, jobb eller utbildning, förklarar Natalia.

HON MENAR ATT anledningen till att flickor som Diana hamnar i människohandlarnas klor, eller till och med säljs av sina egna familjer, är misär och hopplöshet. Fattigdom, alkohol och våld i hemmet förstör människor i grunden. En stor del av de unga i Moldavien drömmer om att lämna landet och de som är utsatta och vill bort är lätta offer.

– Ofta kan de som sysslar med trafficking komma från samma by som flickorna själva. Det är ett lätt sätt att tjäna pengar. De har koll på flickorna i området och vet vilka som kan vara lätta att lura, säger hon.

Därför är det så viktigt att i det förebyggande arbetet ge stöd till utsatta familjer och barn. Natalias team består i dag av fem socialassistenter, fyra psykologer och en advokat. De jobbar över hela Transnistrien med splittrade familjer, barn som lämnats ensamma för att deras familjer arbetar utomlands – och kvinnor som kommit tillbaka från trafficking.

PÅ SENARE TID har man även fått lägga mer resurser på att hjälpa unga tonårspojkar – då allt fler pojkar hamnar i riskzonen för människohandlarna och säljs för att arbeta under slavkontrakt utomlands.

– Under de två åren vi jobbat i Transnistrien har vi hjälpt 81 personer.

Av dem var 11 män och 70 kvinnor, de flesta offren var mellan 13 och 25 år, säger hon.

Flera av dem som senare fått hjälp av Natalias team har liksom Diana passerat IOM:s akutcenter i huvudstaden. Centret rymmer 24 personer, kvinnor som varit offer för människohandel, men också barn och andra socialt utsatta personer.

– Vi fungerar som ett slags kriscenter där man får psykologisk, medicinsk och juridisk hjälp, säger Natalia Moisevici, koordinator på IOM.

CENTRET ÄR HEMTREVLIKT med trappor i trä och ljusa rum med våningsängar. Här finns en matsal och terapirum men också en sjukvårdsavdelning dit man först får komma för undersökning, och provtagning av bland annat hiv och syfilis. Under tiden på centret utreds kvinnornas bakgrund

Natalia Savcinas

“Ofta kan de som sysslar med trafficking komma från samma by som flickorna själva.”

och man gör upp en individanpassad plan för hur de ska komma tillbaka till ett fungerande liv.

– Med bra stöd kan de till slut gå vidare i livet, men det tar lång tid och man måste vilja bli bra, säger Natalia Savcinas.

DIANA ÄR ETT exempel på att det går. Sin mamma har hon ingen som helst kontakt med i dag, men hon har själv blivit mamma och är stolt över sin lilla familj.

– Jag trodde min man skulle lämna mig efter att han fått höra om min bakgrund men när jag frågade om han fortfarande ville vara tillsammans med mig svarade han: ”Ja så klart din dumma flicka!”, säger Diana och skrattar till samtidigt som tårar trillar ner för hennes kinder. ■

■ Läkarmissionens stöd till IOM Moldavien ingår i ett större program för offer och potentiella offer för trafficking i Moldavien och Transnistrien. IOM står för International Organization for Migration Moldavien och får ett visst stöd av den moldaviska staten. IOM arbetar tillsammans med en rad olika frivilligorganisationer över landet för att hjälpa utsatta och dem i riskzonen. Bland annat görs insatser med psykologiskt stöd och medicinsk hjälp, upplysningskampanjer och det finns en hotline där man kan ställa frågor om arbete utomlands.

Diana och hennes dotter Julia, fyra år. Dottern är hennes ljuspunkt i livet.

FOTO: DAVID FORSBERG

Yrkesutbildning som ger jobb

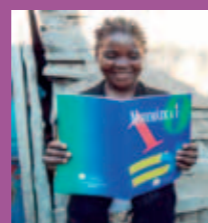
■ Jordbävningen på Haiti 2010 var förödande. Hundratusentals människor dog och miljontals blev hemlösa i ett redan fattigt land. Läkarmissionen var med och gav katastrofhjälp, men har också gett stöd till insatser för återuppbyggnad.

En av de satsningarna gäller en yrkesskola för ungdomar. Den ger utbildningar bland annat till murare, rörmokare och elektriker. Och nära hälften

har fått jobb hittills.

Sarah Orléus är en av deltagarna. Hon är 16 år och har gått den tekniska kursen för plattsättare. Hon lever med pappa, styvmor och fem syskon i ett farligt slumområde i utkanten av City Soleil.

– Jag praktiserar nu och vill bli riktigt duktig så jag så småningom kan bli förman. Min dröm är att jobba med detta och ha en egen familj, säger hon.

Nu kan Luisa skriva sitt namn

■ Luisa Mario är 30 år och fyra barnsmor i Moçambique. Hon ville börja i Läkarmissionens vuxenutbildning för att lära sig läsa och skriva men hennes man förbjöd henne. "När min man dog förra året anmälde jag mig direkt. Det fanns inget som kunde hindra mig" berättar hon. Nu har hon kommit en bit och kan läsa lite och skriva sitt namn. "Jag drömmer om att studera vidare och gå en hälsoutbildning", säger Luisa.

26

Så många miljoner fick Läkarmissionen in i testamentsgåvor under 2013

facebook

Bli vän med oss

"Det jag gillar med Läkarmissionen är att man inte visar upp allt lidande, utan istället vad hjälpen har åstadkommit. Jag tror att det kan inspirera fler att dela med sig."

Gun Lippe

FOTO: ANDREW ROBINSON, MEDAIR

Webaid är Läkarmissionens biståndsbutik på nätet. Här går det att köpa saker som räddar liv, hjälper fattiga till en värdig tillvaro eller ger vård till den som annars inte skulle få den möjligheten. Gemensamt för alla gåvorna i

Webaid är att de hjälper utsatta människor att förändra sina livsvillkor, oftast genom hjälp till självhjälp.

Försörjde sig på könsstympning

■ Teresa i Kenya kommer från en familj som har haft uppgiften att könsstympa flickor. Teresa tränade sin äldsta dotter som i sin tur tränade sin äldsta dotter för att utföra ingreppet. Under 30 års tid har hon könsstympat över 7 000 flickor. Flickans familj betalar den som omskär och Teresa har försörjt sig på detta. Men när Teresa fick

undervisning om de negativa följderna av könsstympning la hon ner kniven och har blivit ett exempel för hela byn. I projektet som Läkarmissionen stöder ingår också hjälp till ny försörjning för de kvinnor som omskärts och Teresa har fått en ko. "Jag mår bättre än jag någonsin har gjort, både till kropp och själ" hälsar hon.

Föddes med vattenskalle

■ Jimbo föddes med vattenskalle och efter sjukhusvård placerades han på Läkarmissionens center Place of Restoration i Sydafrika, som tar hand om övergivna och föräldralösa barn.

Jimbos unga mamma fick en chock när han föddes och klarade inte av att ta hand om honom. På Place of Restoration får han sjukgymnastik och de tar honom till sjukhuset med jämna mellanrum för att kontrollera att hans shunt fungerar som den ska.

Jimbo's mamma går nu färdigt skolan och hon ska få hjälp att knyta an till Jimbo. Personalen är mycket hoppfull om att det ska lyckas.

"Vi är så glada att vi får lära känna Jimbo. Han är en riktig solstråle här på centret".

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Många ville hjälpa de drabbade i Filippinerna

I NOVEMBER drabbades Filippinerna av tyfonen Haiyan och Läkarmissionen gick snabbt in med nödhjälp via organisationen Medair. De första veckorna handlade mycket arbete om att frakta bort rasmassor och omkullvräta träd för att öppna upp färdleder och bana väg för mer omfattande hjälpleveranser.

Under tiden identifierade man hårt drabbade områden, där få eller inga andra organisationer var verksamma. Ett av dessa områden var tätorten Dulag med över 50 000 invånare där över 80 procent av bostäderna var förstörda eller skadade. Efter de första nödleveranserna fokuserar

Läkarmissionens insats på att hjälpa människor att bygga upp sina raserade områden. Både med verktyg och räddat byggmaterial som kan återanvändas men även kompletterande material som presenningar, rep och trävaror.

LÄKARMISSIONEN utökade även hjälpsatsen med Wo-

ord en Daad, en holländsk biståndsorganisation som har jobbat länge på Filippinerna. På öarna Panay, Palawan, Leyte och Negros får 2 500 familjer mat och nödvändiga hygien- och hushållsartiklar, men även mediciner och sjukvårdsutrustning. Även här får utsatta familjer byggmaterial för att bygga nya bostäder. ■

Hur kommer det sig att du har valt att skänka pengar till de katastrofdrabbade på Filippinerna?

■ – Så fort jag fick höra talas om katastrofen på Filippinerna kändes det självklart att ge ett bidrag. Hjälpbehovet är enormt och

man vill göra det man kan. Jag har tidigare gett stöd till Läkarmissionens hjälparbete och ville också göra det vid denna katastrof.

Camilla Grunditz.

■ – Vi lever så skyddade här och såg hur människorna på Filippinerna drabbades så fruktansvärt. Vi gav ifrån företaget.

Egentligen gör Enoc System skåp för att bygga in datanät, men kände att vi ville vara med och hjälpa. Det kändes väldigt bra.

Ulf Enocson, VD Enoc System.

12-årig pojke på vinden där han sover tryckt mot ett vattenledningsrör i Sankt Petersburg. Ute var det -20 grader.

Sniffande barn i kloakerna i Rumänien.

Hans bilder berör

– Jag älskar att jobba i extrema situationer med damm, hetta och hårt solljus. Det är en utmaning yrkesmässigt. Men drivkraften är inte bara en bra bild. Jag vill att mina bilder ska förändra livet för människor.

TEXT: MAJKEN ÖST-SÖDERLUND

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

FOTO: MAJKEN ÖST-SÖDERLUND

HANS-JÖRGEN RAMSTEDTS första bilder publicerades i Svenska Journalen redan för tjugo år sedan. Bilderna förmedlar ofta närhet. Det finns en relation mellan den som fotograferar och den som fotograferas.

– Jag gillar människor mer än fotografering.

Det syns i bilderna, han går nära, tar på människor, låter dem vara i centrum.

– Jag vill att fototillfället ska vara

lika minnesvärt som bilden. Det är mitt motgift för att minimera risken för objektifiering och exploatering, som alltid är en risk när vi fotograferar människor för en biståndsorganisation.

Hans-Jörgen, eller Hans som han presenterar sig som när han reser för Läkarmissionen, är uppvuxen i Skellefteå.

Hemifrån fick han med sig vissa grundvärderingar, som att det är viktigt att stå för sina åsikter – både de

bekväma och de obekväma. ”Skuld-sätt dig inte och låt ingen begränsa dig”, upprepade hans mamma som ett mantra. Något hon kanske ångrade då den 18-årige sonen berättade att han ville göra sitt examensarbete på fotoskolan om tjuvfäkting. Naturligtvis inte på avstånd, utan nära, nära, så nära det bara gick.

Att hon skulle hindrat honom fanns inte i hennes tankevärld, men i smyg kontaktade hon en svensk tjuvfäk-

tingsorganisation, som kunde hjälpa sonen till rätta. Tack vare det fick han komma in i miljöer han inte ens vågat drömma om. Examensarbetet från tjuvfäktingen i Pamplona imponerade på lärarna och själv fick han det första viktiga beviset på skicklighet i yrket.

HAN FICK OCKSÅ något mer. I den latinska kulturen fanns något han kände igen, något som fick bitarna i identitetspusslet att falla på plats.

När han hörde talas om sjuksköterskan Ann-Gerd Nilsson från Malå i Västerbotten som jobbade bland indianer i Bolivia skrev han genast brev till henne. Kunde hon ta emot honom? Ann-Gerd blev pingstmissionär först som 57-åring, efter att hon blivit änka. Hon tvekade aldrig att ta emot volontären trots att han inte uppvisade något större andligt intresse.

– Är det någon jag beundrar så är det Ann-Gerd. Hon hade plats för alla.

Hon dömde ingen, hon följde väl inte alltid reglerna, men hon hade alltid tid att prata och hjälpa till. Långt ifrån alla sjukhus gjorde hon samma jobb som en läkare, förlöste barn och ställde diagnoser.

SÅ KOM DET SIG att Svenska Journalen utnämnde Ann-Gerd till årets svensk. Hemkommen igen var det naturligt att Hans-Jörgen började fotografera för tidningen. Sedan dess har resorna

Tandi som håller ut armarna har blivit symbolen för Läkarmissionens satsning med "Skyddsänglar".

Hans tillsammans med Monica Woodhouse som leder "Give a child a family" i Sydafrika, där utsatta barn får nya familjer.

Mobil läkarklinik i Moldavien.

avlost varandra och numera har han svårt att hålla räkningen men gissar att det handlar om minst fyrtio resor till nästan lika många länder.

– Jag passar bra i miljöer där det inte går att planera i detalj. En resa blir aldrig som man tänkt sig. Ibland är miljöerna farliga. Det kan vara oerhört

provocerande med en vit man som fotograferar i fattiga, utsatta miljöer. Att vi är där för att hjälpa syns inte. Det jag tycker är obehagligast är om det samlas stora grupper runt oss och någon får för sig att vi inte borde vara där.

Hittills har Hans-Jörgen lyckats hålla lidandet, svälten och våldet ifrån

sig. Han är inte i katastrofområden i första hand för att lindra människors nöd, han är där för att skildra deras situation.

– Det hjälper inte att jag är empatisk. Det är bilderna som ska väcka empati. Då bidrar de till att förändra situationen för dem som lider. ■

Hallå där...

...Redahegn Wolde, lärare på den nyöppnade Freedom school i Addis Abebas slumområde, undervisar barn som Läkarmissionens partner HCE (Hope for Children Ethiopia) försöker befria från slavliknande arbetsförhållanden.

Bland annat undervisar Redahegn Wolde de flickor som jobbar som risbärrerskor och får sina kroppar förstörda av bördorna som många gånger är tyngre än dem själva.

Du har i åtta år arbetat som lärare på HCE:s olika skolor. Vad är det som får dig att inte byta till "en vanlig skola" utan stanna och kämpa för att barnen här i slumområdet ska få det bättre och befrias från arbetet?

– Jag växte själv upp i en medelklassfamilj här i Addis Abeba men blev uppfostrad med att man ska hjälpa andra om man har möjlighet. Jag började arbeta på skolan för att jag vill ta ansvar för mitt samhälle, jobba för att det ska bli bättre för människor här. Det roligaste med jobbet är när jag ser hur barnen befrias från de bördor de har hos sina arbetsgivare och jag blir glad över att se hur snabbt de utvecklas här i skolan.

Hur ser en vanlig skoldag ut?

Två dagar i veckan har jag en

extra morgonklass med barnen. De andra dagarna kommer barnen hit efter sitt arbete för att först äta lunch. Sedan börjar vi lektionerna som håller på mellan klockan ett och fyra på eftermiddagen. Vi har fyra olika lektioner: matte, engelska, amhariska och naturkunskap. Undervisningen jag håller följer inte den vanliga kursplanen – eftersom barnen ofta inte gått i skolan tidigare. Målet är att de genom utbildningen och våra samtal med arbetsgivarna ska kunna börja i den formella skolan och flytta tillbaka hem till sin mamma och pappa.

Är du med i processen att befria barnen och vad är din uppgift?

Ja, jag är ute och besöker arbetsgivare, eller föräldrar om det handlar om barn som bor här i slummen, för att övertyga dem om att låta barnen

komma till vår skola och få utbildning. De här besöken gör vi i början av september, innan skolåret börjar. Det allra svåraste är att lyckas övertyga arbetsgivarna om att låta barnen komma till oss.

Ibland går det så långt att vi får hota om att börja en process med myndigheterna och då ger de ofta med sig. Jag har också i uppgift att känna av när barnen är mogna för att börja prata om att de kan resa tillbaka till sina familjer på landsbygden. Det är inte självklart för barnen från början. (Eftersom barnen ofta skickats till arbetet av sina föräldrar, omedvetna om de slavliknande jobb barnen utsätts för.) Själv har jag aldrig varit med om när barnen återförenas med sina familjer – men jag har hört om vilken glädje det är.

JOHANNA KRATZ

Rosa Perez: Varje dag gläder jag mig åt alla de som lär sig skriva och läsa”

I trettio år har Rosa Perez vikt sitt liv åt att hjälpa Ngobe Buglé-folket.

Med stor envishet och en okuvlig kärlek till den panamanska urbefolkningen har 70-åriga Rosa Perez vikt en stor del av sitt liv för att höja Ngobe Buglé-indianernas levnadsstandard och lära dem läsa och skriva. Hon är en av alla de eldsjälur som Läkarmissionen samarbetar med.

TEXT OCH FOTO: JÖRGEN ULVSGÅRD

ROSA PEREZ RÖR sig i regnskogen som en ung flicka trots sin ålder. Här känner hon varje stig och hydda, vilket för en utomstående ter sig obegripligt i det täta, snåriga och bergiga landskapet. Det är svårt att hänga med i svängarna när hon formligen flyger fram över stock och sten.

– Aldrig kunde jag väl tänka mig att jag skulle stå ut med att leva så här, jag som är ett storstadsbarn, skrattar hon.

I trettio år har Rosa Perez vikt sitt liv åt att hjälpa Ngobe Buglé-folket både socialt, praktiskt och andligt. Detta trots tre egna barn och man i Panama City sex timmars bilresa härifrån.

Under alla år har Rosa tillbringat två månader hos Ngobe Buglé-indianerna, varit hemma 14 dagar hos familjen i Panama City, gett sig iväg två månader till, och så fortsätter hon än i dag.

– Jag grät floder varje gång jag vinkade av barnen, men när jag väl kom upp hit kände jag att det var rätt, det var här jag hörde hemma och då fick jag kraft att fortsätta, trots alla umbäranden. Jag kände att detta var min uppgift och mitt kall i livet, något som många säkert har svårt att förstå. Kärleken jag mötte hos dessa mina bröder och systrar i djungeln uppvägde alla mina uppoffringar, berättar Rosa.

SEDAN FLERA ÅR tillbaka bedriver Läkarmissionen alfabetiseringsarbete bland de 150 000 Ngobe

Rosa har pendlat mellan Panama City och regnskogen i hela sitt vuxna liv. Att lära Ngobe Buglé-indianerna att läsa är Rosas livsuppgift.

Panama

★ **Huvudstad:** Panama City
Folkmängd: 3,4 miljoner invånare.
Språk: Spanska och en del lokala språk.
 Många talar också engelska.
Klimat: Klimatet är samma året runt. 25-35 grader.
Religion: Kristendom.

Rosa Perez

”Jag har med åren mer och mer förstått hur viktigt detta arbete är för indianernas överlevnad.”

Buglé-indianerna som i dag lever i Chiriqui och Bocas de Toro-provinserna i de norra delarna av landet. Här är fattigdomen större än längre söderut och andelen analfabeter betydligt större än genomsnittet på cirka tio procent. Bara 18 procent av barnen i åldern 15-19 i provinsen Ngobe-Buglé har till exempel skolgång bortom sjätte klass.

– Jag har med åren mer och mer förstått hur viktigt detta arbete är för indianernas överlevnad och framtid,

att få tillgång till den undervisning som alla enligt lag i Panama har rätt till, men som inte når fram till dessa isolerade delar av landet, säger Rosa.

Det går inte att ta fel på hur populär och omtyckt Rosa är. Bland alla vi möter i byarna längs vägen är det stort kramkalas, mycket skratt, men också tillrättavisningar om de slarvat med sin skolgång. Hon har skinn på näsan och är inte rädd för att ställa krav.

PÅ STIGEN UTANFÖR hyddan där vi befinner oss, kommer en man ridande. Rosa rusar ut och ger honom en stor kram och berättar för oss att mannen är en av hjälplärarna som kommer från undervisning i några byar ett par dagsmarscher bort.

– Området som jag ansvarar för är mycket stort. De mest avlägsna byarna som jag besöker ligger flera dagsresor till fots härifrån. Jag går alltid, häst är inget för mig, och det kan ta upp till en vecka för att nå fram. Ofta går jag tio timmar i ett sträck.

Nattlogi och mat bekymrar henne inte på de långa vandringarna.

– Jag har ett knyte på ryggen med lite bröd, ost och vatten. Sover gör jag ute i det fria på marken eller hos mina indianvänner på golvet i deras hyddor. Av dem får jag också mat i den mån de har något att bjuda på. Tack gode Gud för hälsan, jag är nästan aldrig sjuk.

I DAG HANDLAR Rosas arbete i huvudsak om att organisera och driva utbildning för dem som är analfabeter och hjälpa till med enklare sjukvårdsarbete.

– Så länge jag orkar kommer jag att hålla på. Varje dag gläder jag mig åt alla de barn, män och kvinnor som lär sig läsa och skriva. Jag ser med egna ögon vad det betyder för dem och deras familjer, jag ser deras stolthet och hur orden bildligt talat lyfter dem ur sin fattigdom. Många fortsätter sina studier utanför reservatet och kommer tillbaka som lärare eller sjukskötare, utbildade jordbrukare eller affärsmän, säger Rosa. ■

Vatten och toaletter till flyktingar

I mitten av december blev läget i Sydsudan akut. Strider blossade upp och hundratusentals människor drevs på flykt. Läkarmissionen beslutade att medverka i en akut hjälpinsats i staden Bor med fokus på att säkra vattentillgång och förbättra de sanitära förhållandena i

de olika informella flyktinglägren som uppstod.

Situationen på plats är mycket komplicerad och osäker. Men vår partner IAS har arbetat i området i flera årtionden, är specialister just på vatten och sanitet, och blev därför ombudda att leda hjälpinsatsen i Bor.

Det trädplanteringsprojekt som Läkarmissionen stöder i Juba i Sydsudan klarade sig dock undan striderna i december, även om rapporterna talade om ett "spänt läge" i området.

Snabbinsats i Sydsudan

Vill du hjälpa människorna i Sydsudan med vatten?

Gör det genom att göra en insättning på plusgiro 90 00 21-7. Märk med "Sydsudan" eller gå in på vår hemsida lakarmissionen.se och klicka på Sydsudan.

Krysslösning december 2013

Det har kommit önskemål från läsare att få facit på korsordet. Så här kommer det rätta svaret på korsordet i december. Vinnarna hittar du på sidan 28 i detta nummer.

Kalendern

Läkarmissionens event och konserter.

Sånger För Livet med Sonja Aldén
 • 1 feb, Jönköping, Kristine kyrka, 16.00
 • 2 feb, Skövde, S:ta Helena k:a, 17.00

Da Capo och Nisse Bergman
 • 1 feb, Vetlanda, Missionskyrkan, 18.00
 • 2 feb, Jönköping, Sofia kyrka, 11.00
 • 2 feb, Tranås, Löfstadkyrkan, 17.00

Elina Wetterud och Nisse Bergman
 • 9 feb, Vallentuna, Pingstkyrkan, 11.00
 • 9 feb, Botkyrka, Pingstkyrkan, 18.00

Kjell Lönnå och Sundsvalls Kammarkör
 • 15 feb, Sollefteå, Sollefteå k:a, 17.00
 • 16 feb, Härnösand, Säbrå kyrka, 15.00

Richard Niklasson och Nisse Bergman
 • 15 feb, Västra Frölunda Pingst, 18.00
 • 16 feb, Öckerö, Nimbuskyrkan, 11.00
 • 1 mar, Vargön, Salemskyrkan, 18.00
 • 2 mar, Åmål, Kungsbergskyrkan, 11.00
 • 2 mar, Mellerud, Smyrna, 18.00

Vocalsis och Nisse Bergman
 • 23 feb, Eskilstuna, Pingstkyrkan, 11.00
 • 23 feb, Odensbacken Pingst, 17.00
 • 30 mar, Västerås, Korskyrkan, 11.00

Kjell Lönnå och KFUM-kören
 • 8 mar, Grängesberg, Cassels, 16.00
 • 9 mar, Söderhamn, Mo kyrka, 16.00

Solistkvartetten och Nisse Bergman
 • 8 mar, Linköping, Gammalkils kyrka, 18.00
 • 9 mar, Kisa, Linnékyrkan, 18.00
 • 5 apr, Örebro, Pingstkyrkan, 18.00

Roland Lundgren och Nisse Bergman
 • 13 mar, Ljungby, Pingstkyrkan, 19.00
 • 14 mar, Torpa, Sockenstugan 19.00
 • 15 mar, Trånget, Saron Hishult, 18.00
 • 16 mar, Skånes-Fagerhult, Centrumkyrkan, 17.00

Sånger För Livet med Peter Lundblad
 • 15 mar, Växjö, Domkyrkan, 16.00
 • 16 mar, Norrköping, S:t Johannes kyrka, 17.00

Övriga konserter och event
 • 23 feb, Örnsköldsvik, Själevads k:a, Kjell Lönnå och Confetti, 15.00
 • 21-23 mar, Karlstad, Barnmässan

För uppdaterad kalender och dagssamlingar med Nisse Bergman: lakarmissionen.se och annonsering

Välkommen!

Här kan du ställa frågor eller kommentera det som du har läst i Journalen eller annat som rör Läkarmissionens arbete.

Skriv till: eva.nordenstam@lakarmissionen.se eller till Svenska Journalen/Läkarmissionen, Eva Nordenstam, 162 88 Vällingby

FOTO: MÄKLARRINGEN

Tack Mäklarringen

I februari förra året inledde Mäklarringen ett omfattande samarbete med Läkarmissionen. När Mäklarringen säljer en bostad skänker de pengar i säljarens namn till Läkarmissionen. Bidragen går till att stödja ett fosterfamiljprojekt i Moçambique. Målet för insamlingen under

det första året var 180 000 kronor. Nu har 346 726 kronor samlats in. Pengarna ska gå till att rusta upp och bygga ut ett hjälpcenter där övergivna barn får bo innan de är redo att flytta till sina nya familjer. Där får barnen ett tillfälligt hem med tillgång till rent vatten, vila och rehabilitering.

HÄNT SEDAN SIST...

I december var Doktor Mukwege i Sverige, för att ta emot Right Livelihood-priset men också för att promota boken "Denis Mukwege - En levnadsberättelse".

Under den dryga veckan som Doktor Mukwege var i Sverige hade han ett hektiskt program. Från Läkarmissionens sida var vi med och arrangerade två evenemang tillsammans med PMU: ett riksdagsseminarium om Kongo och en samtalskväll i Filadelfiakyrkan. Båda var mycket välbesökta.

Doktor Mukwege har blivit världskänd för sitt arbete för att hjälpa kvinnor

i DR Kongo som utsatts för sexuellt våld. Men han har också blivit deras röst ute i världen.

– Min egen drivkraft får jag av kvinnorna. Deras kärlek, förlåtelse och förmåga att ställa sig över hat och hämnd, säger han. Boken har blivit en succé.

Nyhet! Digitala brevlådor även för oss

Statliga myndigheter kommer inom något/några år att börja skicka sina brev digitalt istället för via vanlig post, men det kommer – för säkerhetens skull – att kräva att man skaffar en så kallad digital brevlåda. Läkarmissionen kommer nästa år att – helt gratis – få prova att skicka brev i digital form via Digimail, som ägs av Bring. Vi återkommer med mer information om detta. **Månadsbladet fortsätter givetvis att komma med vanlig post, för alla som föredrar det.**

Vill du bli volontär?

Fullt med folk och god mat var det när Läkarmissionens second hand-personal hade säsongsavslutning innan jul. Är du intresserad av att jobba som volontär i någon av Läkarmissionens butiker? Ring 08-620 0200 så hjälper vi dig vidare. Vi har butiker i Vällingby, Arlanda, Södertälje och Västerås.

28 tusen paket sprider glädje

Ingenting känns mer avlägset än julen så här års. Men det är ändå värt att berätta att över 28 000 barn i Ukraina, Rumänien och Moldavien fick en julklapp, tack vare svenska barn. Aktion Julklappen är populärt, både hos mottagarna och hos dem som gör paketen. "Jag tror att barnen blir mest glada för att någon faktiskt har köpt en julklapp till dem. Man brukar ju säga att det är tanken som räknas", säger Alfred Magnusson, som var med i Aktion Julklappen för andra året.

Margot Wallström i samtal med DR Denis Mukwege.

DUKTIG SÅNGARE GÅ		FÖRRÄTTNING	GÖR KANSKE PUBLIKEN	KROG SKJUTSÅ	O-ENIG DRÅKT	TITEL LÅNGS						
					MANI							
					HÖLJE TEKNIK I TIDEN							
	AR-TIST					STA-GAR						
		DYRKA- DES I EGYP- TEN			MODE- RIKT- NING			SEPA- RE- RINGS- PLATS	VILL GAIS GÖRA	DÖTT KÖTT	ÄR KANSKE SKOTT- EN	
										FLIT- FLISK		
					EL- FISK							
					DAN- SAS KALLT				SVULST RIKT- NING			
						TIDS- PE- RIOD		SÄR PRÄG- LAD FÄLLA				
					GÖRS PÅ BLA. VASSLA					VAR MANS TITEL NÖT		
					ÄR OCKSÅ ETT SLAG			I STADS- ADRESS	FYND LURA			
					UT- VECK- LAS			KVIN- NO- STAD SMILA				
					ORT I UPP- LAND	I GRY- NINGS- TID				MÖNST- RAS OCKSÅ	LEDDE I FÖR- DÄRV	SKOL- TID
								EJ VÅR SPE- LAS I		KART- MAR- KERAS		
TID SOM FLYTT	BLÅS- LJUD		DOFT STORT ORD		FIN KÅRE	KAN FÖLJA FIL			TAGIT BAKÅT- TAG			
GER FÄSTE BOM				ÄR SPAKT TING		GE- VÄRS- SLAG						GE BE- SKED
		HAND- LAR MED LIST				FINNS INOM- SKÄRS		EJ ROLIGT KÄNNA	VÅLLAR FÖR- ÖDEL- SE		RAT- TAR	
Vad heter staden vid stjärnan?		ÄR HISS- IBLAND	AV- TAG- ANDE	KILO- POND FEST- STAD								
	Telford											
	Leicester				HA DET BRA	KNOG OCH FLIT	VILL MAN I PISTEN KOMMA	ATEN- SKYLT	TA AV EN BIT			
	Kidderminster									VIM- MEL- KANTIG		
	Redditch	LOGE- RA			RÖD LED					PAPY- RUS- BYGGE		
											MEGA- BYTE	

Släpp in solen i ditt liv

Med den svenska solskensfamiljen

Fakta om D-vitamin och K2

Under vinterhalvåret kan vi i Sverige inte bilda D-vitamin i huden eftersom UVB filtreras bort i atmosfären när solen står lågt. På sommaren kan huden bilda 10 000 IE D-vitamin på 30 minuter. *Vitamin D bidrar till immunsystemets normala funktion och ett normalt upptag av kalcium. Vitamin D och Vitamin K bidrar till att bibehålla normal benstomme. Kosttillskott bör inte användas som ett alternativ till en varierad kost. Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.*

Holistic

Holistic är ett svenskt företag som utvecklar egna kosttillskott. Holistics produkter finns hos terapeuter och i väl sorterade hälsobutiker. *Läs mer på www.holistic.se*

Grattis! Rolf Nilsson, Piteå, Viola Skagerkvist, Hasselfors, och Ylva Sundin, Sollentuna, får Morgan Allings "Kriget är slut".

Journalenkrysset. Du behöver inte skicka in hela krysset! Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till "Journalenkrysset februari 2014", Swedmedia, 105 36 Stockholm. Senast den 1 mars vill vi ha ditt svar.

Vinn en bok!

De tre först öppnade rätta lösningarna av nästa korsord får var sin av Annika Östbergs bok "Se ljuset i det svarta".

1. _____
 2. _____
 3. _____
 Namn: _____
 Adress: _____ Postadress: _____

KLIpp I TÄVLINGS-
KUPONGEN

Lyxiga tryffelbitar

Ca 20 st

DET HÄR BEHÖVER DU:

200 g ljus choklad
125 g smör
4 ägg
3 dl strösocker
50 g pistaschnötter
100 g vit choklad
2 dl vetemjöl
1 tsk bakpulver
1 1/2 tsk vaniljsocker

Chokladglasyr:

1 1/2 dl vispgrädd
150 g mörk choklad
1 1/2 msk smör

Garnering:

pistaschnötter
Ugn 175°

GÖR SÅ HÄR:

■ Hacka den ljusa chokladen. Smält smör och choklad på

svag värme i kastrull.

- Vispa ägg och socker lite pösigt.
- Hacka pistaschnötterna grovt. Hacka den vita chokladen. Blanda nötter, vit choklad, mjöl, bakpulver och vaniljsocker. Rör ner detta i äggsmeten tillsammans med chokladen och smöret.
- Bred ut smeten i en liten långpanna, ca 25x30 cm, klädd med bakpapper.
- Grädda mitt i ugnen 25–30 min.
- Låt svalna.

Chokladglasyr:

- Koka upp grädden i en kastrull. Hacka chokladen. Dra kastrullen av värmen och låt chokladen smälta i den heta grädden. Klicka i smöret. Låt glasyn steln till bredbar konsistens. Bred glasyn över kakan. Låt den stelna. Skär i rutor.

Garnera med pistaschnötter och servera gärna med vispad grädd.

Lingonbröd

2 st

DET HÄR BEHÖVER DU:

6 dl grovt rågmjöl
4 dl fiberhavregryn
4 dl dinkelmjöl
1 dl krossade linfrön
1 dl pumpakärnor
1 dl solroskärnor
1/2 dl sesamfrön
4 tsk bikarbonat
3/4 msk salt

8 dl filmjöl
1/2 dl honung
1 äpple
1 dl frysta otinade lingon

Garnering:

olika sorters frön (t ex sesamfrön, solroskärnor)
Ugn 175°

SÅ HÄR GÖR DU:

- Blanda de torra ingredienserna.
- Rör i filmjöl, honung och

rivet oskalat äpple. Vänd till sist i lingonen.

- Fördela smeten i två 1 1/2-liters sockerkaksformar (smorda eller klädda med bakpapper).
- Garnering: Strö över blandade kärnor och frön.
- Grädda i nedre delen av ugnen 75–90 min. Stjälp upp bröden på galler och låt dem svalna.

Hembakad kavring

2 st

DET HÄR BEHÖVER DU:

75 g smör
5 dl mjölk
50 g jäst
1 1/2 dl mörk sirap
2 tsk salt
1 1/2 msk brödkryddor
4 dl fint rågmjöl
ca 10 dl mörkt lantbröds mjöl

Till formarna:

25 g smör
Ugn 250°

SÅ HÄR GÖR DU:

- Smält smöret. Tillsätt mjölk och värms till fingervärme, 37°.
- Smula ner jästen i en bunke och tillsätt mjölk och smör. Rör om tills jästen löst sig.
- Tillsätt sirap, salt, kryddor och det mesta av mjölsorterna. Arbeta degen kraftigt för hand eller med degkrokar.
- Låt den jäsa övertäckt i bunken ca 40 min.
- Ta upp degen på mjölat bakbord.
- Arbeta degen smidig och dela den i två delar. Forma

två bröd. Smörj två avlånga 1 1/2-litersformar med smör och lägg i bröden. Låt jäsa 30 min under bakduk.

- Smula ner jästen i en bunke och tillsätt mjölk och smör.
- Tillsätt sirap, salt, kryddor och det mesta av mjölsorterna. Arbeta degen kraftigt för hand eller med degkrokar.
- Låt den jäsa övertäckt i bunken ca 40 min.
- Ta upp degen på mjölat bakbord.
- Arbeta degen smidig och dela den i två delar. Forma

Mandelmarzinerer

Ca 18 st

DET HÄR BEHÖVER DU:

2 3/4 dl vetemjöl
2 msk kakao
1/2 tsk bakpulver
2 1/2 msk strösocker
100 g kallt smör
1/2 ägg

Fyllning:

50 g smör
100 g sötmandel
2 ägg
1 dl strösocker
1 1/2 msk mandellikör (amaretto)

Glasyr:

2 dl florsocker
ca 1 1/2 msk vatten
röd hushållsfärg
Garnering
färska jordgubbar
citronmeliss
Ugn 200°

SÅ HÄR GÖR DU:

- Arbeta ihop alla ingredienser till degen, gärna i matberedare. Svep in i plast och kyl cirka 20 min. Tryck eller kavla ut degen 1/2–1 cm tjock. Lägg degen i smorda mazarinformar eller engångsformar. Kyl formarna.

Fyllning:

- Smält smöret. Skälla och mal mandeln i mandelkvarn. Vispa ägg och socker pösigt i en bunke. Rör ner mandeln, smöret och likören.
- Fördela smeten i formarna. Grädda i nedre delen av ugnen 12–15 min. Låt svalna.

Glasyr:

- Blanda florsocker, vatten och en droppe hushållsfärg. Täck kakorna med ett tunt lager glasyr och låt stelna.

Garnera med jordgubbar och citronmeliss.

Drömmen blir sann

Lukten. Stanken. Trasiga byggnader. Allt visar att det är riktigt fattigt. Jag står i en gammal övergiven fabrik där det tillverkades glödlampor för över 20 år sedan. Nu finns det enbart fattiga arbetslösa familjer kvar. Framför mig har jag Rashan, en liten kille med kortklippt hår, en enkel skoluniform och en ryggsäck med skolböcker på ryggen. Han har tagit mig i handen och visat mig vägen till sitt hem.

Det är en smutsig och ohygienisk värld. Inget rinnande vatten. Ett slags toalett som flera hundra personer samsas om.

Här driver Läkarmissionen ett fadderprogram i en skola i den fattiga delen av Calcutta och Rashan är ett av alla de barn som får fri skolgång. När jag möter de hängivna lärarna och en rektor som har vikt sitt liv till att ge barnen en ny framtid, så fylls jag med stor tacksamhet. Läkarmissionens varumärke är att förflytta människor ifrån misär och fattigdom till en plattform där man kan försörja sig själv och förverkliga sina livsdrömmar. Här pågår just detta framför mina ögon!

NU ÄR DET FÖRSTA gången sedan skolan startades som en av eleverna har visat ett sådant gott resultat att ett stipendium har utdelats ifrån ett engelskt universitet.

Rashan drömmer också om att få ett bra och välbetalt jobb som innebär att hans föräldrar kan flytta ut ur slummen. Detta är verkligen en hållbar utveckling som gör att vi i framtiden inte behöver ge det stöd som är så livsavgörande för samtliga elever på skolan i dag. Jag lämnar skolan med en känsla av att dessa elever har en spännande och ljus framtid. Läkarmissionens alla trogna givare och faddrar är med skapar en bättre värld. Rashans dröm om en bättre framtid blir inte enbart en from förhoppning utan en verklighet, helt enkelt en dröm som blir sann.

Johan Lilja

Direktor på Läkarmissionen

Läkarmissionen

- Sedan 1958 har Läkarmissionen arbetat för att förändra framtiden för utsatta människor. Vi förmedlar cirka 100 miljoner kronor till hjälpinsatser i fyra världsdelar med tyngdpunkt på Afrika. Vi samarbetar med

- lokala partner inom tre områden: social omsorg, utbildning och självförsörjning.
- Vår vision är att genom effektiva metoder stödja utsatta människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor.

- Vårt uppdrag är att utifrån ett rättighetsperspektiv bekämpa fattigdom och bidra till hållbar utveckling inom våra huvudområden. Vi vill med information engagera fler för Läkarmissionens vision.

Lill-Babs har funnit en livskamrat

Lill-Babs är en av Sveriges mest folkära artister. Hon älskar sitt jobb och har svårt att tacka nej till uppdrag. För tio-tolv år sedan hade hon problem att ta sig till de olika jobben. Hennes syn försämrades och det var svårt att köra bil i mörkret.

– Min bil fungerar som turnébuss. Det är jag som kör grabbarna som spelar med mig. Under den tiden min syn blev sämre var jag riktigt orolig för vad som skulle hända med mig, säger Barbro.

Förutom det dåliga mörkerseendet kändes ögonen ofta trötta.

– Men sen så var jag livrädd för gula fläckensjukan. Jag hade hört talas om att man ser krokigt och vint när man får gula fläcken. Det lät förfärligt. Om det hände mig, ja, då så skulle jag ju inte kunna köra bil och inte heller jobba lika mycket som jag vill.

I dag ser hon normalt igen och hon behöver inte oroa sig för bilkörning i mörkret. För några år sedan började nämligen Lill-Babs äta ett kosttillskott som heter Blue Eye och nu ser hon lika bra som hon gjorde på 1990-talet

– Det är helt fantastiskt det här med mina ögon. Genom att tillföra Blue Eye som en naturlig del av en sund kost har jag lyckas normalisera min synförmåga, berättar Barbro. Blue Eye är nämligen ett kosttillskott som är specialdesignat för ögonen. De innehåller bland annat Zink, vitamin A- och B2, ämnen som bidrar till att bibehålla normal synförmåga. Nästa år firar Lill-Babs 60 år som artist och hon är fortfarande en av Sveriges mest anlitade. Hon hade aldrig kunnat ta alla dessa uppdrag om hon inte hade sett normalt igen.

– Jag är så himla glad över mina tabletter och jag behöver bara en om dagen. Det är både billigt och enkelt. Blue Eye är en trogen följeslagare, ungefär som en livskamrat. Den finns med mig överallt.

”Nu kan jag se normalt igen”

Normal synförmåga

Blue Eye innehåller Zink, vitamin A och vitamin B2 ämnen som bidrar till att bibehålla normal synförmåga.

Lutein finns i gula fläcken

I gula fläcken finns ett ämne som heter lutein. Lutein kan kroppen inte tillverka själv, det måste tillföras via kosten. Lutein finns i växter och bär. Gula fläcken är avgörande för synförmågan vid exempelvis läsnings. Halten lutein kan med stigande ålder

reduceras i gula fläcken och därmed synförmågan. Blue Eye innehåller lutein från ekologisk ringblomma.

Sveriges mest sålda

Blue Eye, som är Sveriges mest sålda blåbär- och luteinprodukt, innehåller en kopp svenska skogsblåbär per tablett.

Skyddar mot oxidativ stress

Blue Eye innehåller också C- och E-vitamin som skyddar cellerna

mot oxidativ stress. C-vitamin kan kroppen inte bilda själv, det måste vi tillföra utifrån.

Räcker i två månader

Ett paket Blue Eye räcker i två månader och finns att köpa på Apotek och i Hälsokostbutiker. Blue Eye kan beställas fraktfritt på tel, 08-651 40 40 eller på www.elexironline.se. Produkten kommer hem i din brevlåda inom 1-2 vardagar. Pris: 329 kr för 64 tabletter.

